

6. เปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันในเชิงเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจใกล้เคียงกันในเอเชียและลัตินอเมริกาของประเทศ จากการประเมินของสถาบันการพัฒนาการบริหารระหว่างประเทศ INTERNATIONAL INSTITUTE FOR MANAGEMENT DEVELOPMENT (IMD) เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบประเทศพัฒนาอุดتاทกรรมและประเทศที่เศรษฐกิจกำลังขยายตัว รวม 46 ประเทศ พบว่า ประเทศไทยยังมีขีดความสามารถในการแข่งขันน้อยกว่าประเทศอื่นๆ ที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจใกล้เคียงกันในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านประชากรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการ ทั้งนี้ก็เป็นผลมาจากการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งยังต้องยกว่าประเทศไทยเหล่านั้นเอง

**ตาราง 2.4 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเปรียบเทียบกับ
ประเทศในเอเชียตะวันออกของประเทศ ปี 1997**

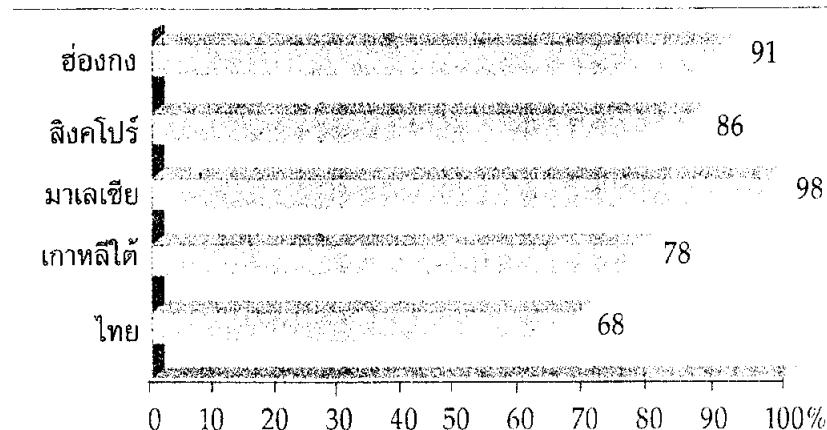
ประเทศ	อันดับที่ในด้านต่างๆ				
	ประชากร	วิทยาศาสตร์	โครงสร้าง พื้นฐาน	การจัดการ	ระบบ กศ. เศรษฐกิจ
ญี่ปุ่น	11	2	20	7	31
สิงคโปร์	5	8	11	1	1
เกาหลีได้	22	22	34	26	32
มาเลเซีย	33	25	27	17	14
ไทย	37	32	42	31	36

ที่มา : IMD, World Competitiveness Yearbook 1997.

สถิติขององค์การศึกษาและวิทยาศาสตร์แห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และการวัดดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index) ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ที่ได้สะท้อนให้เห็นว่าสถานภาพของการศึกษาและการสื่อสารของไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าประเทศในเอเชียตะวันออกส่วนใหญ่ เช่น อ่องกง สิงคโปร์ เกาหลีใต้ มาเลเซีย ในด้านต่างๆ ดังนี้

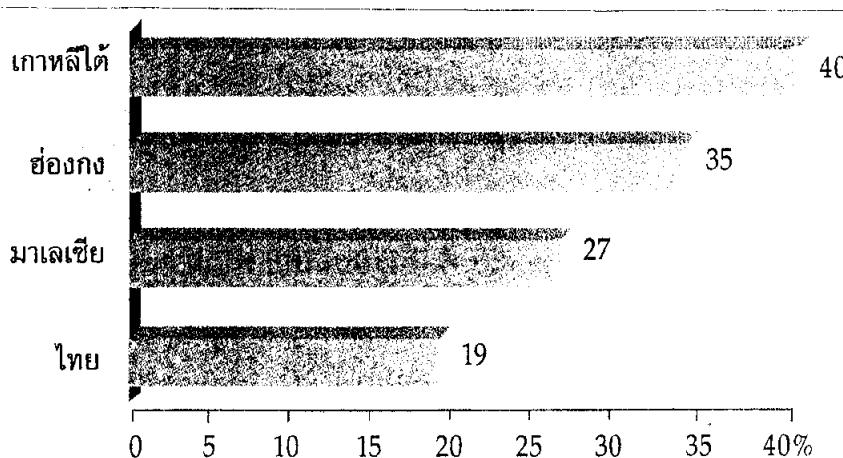
- จำนวนปีการศึกษาภาคบังคับที่ต่ำกว่าคือของไทยเพียง 6 ปี (สถิติปี 2537) เทียบกับ 9 - 11 ปี ในประเทศอื่น
- อัตราส่วนของเด็กที่ได้เรียนชั้นประถมและมัธยมรวมกัน เมื่อเทียบกับเด็กในช่วงอายุเดียวกัน ของไทยมีเพียง 68% เทียบกับ 78- 98% ในประเทศอื่น (แผนภูมิ 2.4)

แผนภูมิ 2.4 สัดส่วน (ร้อยละ) ของเด็กที่ได้เรียนชั้นประถมและมัธยม ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเอเชียตะวันออกบางประเทศ

ที่มา : UNESCO อ้างโดย UNDP, HUMAN DEVELOPMENT REPORT 1997. ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นปี 2536 - 2537

**แผนภูมิ 2.5 สัดส่วน (ร้อยละ) ของผู้เรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับ
ประเทศไทยเชิงตัวแอลอกทางประเทศ**

ที่มา : UNESCO อ้างโดย UNDP, HUMAN DEVELOPMENT REPORT 1997.หน้า 164 และหน้า 180
ข้อมูลล่าสุดให้ถูกเป็นปี 2536 - 2537

- จำนวนหนังสือพิมพ์ต่อประชากร 100 คน ของไทยมีเพียง 5 ฉบับเทียบกับ 14 - 72 ฉบับในประเทศอื่น
- อัตราส่วนของนักศึกษาและนักวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยเพียง 19% เทียบกับ 27 - 40% ในประเทศอื่น

แม้ว่าการจัดสรรงบประมาณการศึกษาของไทยจะอยู่ในเกณฑ์ปานกลางใกล้เคียงกับประเทศอื่นก็ตาม (ดูตาราง 2.5 ประกอบ)

สถิตินี้อาจจะเก่าไปหน่อย และขณะนี้ไทยได้เพิ่มการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี และแต่สถิติต้านอื่นๆ ในปัจจุบันคงจะระดับสูงขึ้นจากเมื่อ 3 ปีที่แล้วบ้างนิดหน่อยเท่านั้น

**ตาราง 2.5 *เปรียบเทียบสถิติทางการศึกษาของประเทศไทย
กับประเทศอื่นๆ ตะวันออกบางประเทศ***

ประเทศ	จำนวนปี กศ.ภาค บังคับ	จำนวน นสพ. ต่อ ประชากร 100 คน	นักวิจัยด้านวิทย์ และเทคโนโลยี (ต่อประชากร 1 พันคน)	ร้อยละ ของงบ กศ. ต่อ งบ ปม. (GDP)	ร้อยละของ งบ กศ. ต่อ งบ ปม. ทั้งหมด
ช่องกง	9	72	-	-	17
สิงคโปร์	-	36	2.2	3.3	24.2
เกาหลีได้	9	40	2.6	4.5	16
ไทย	6	5	0.2	3.8	18.9
มาเลเซีย	11	14	0.1	5.3	15.5

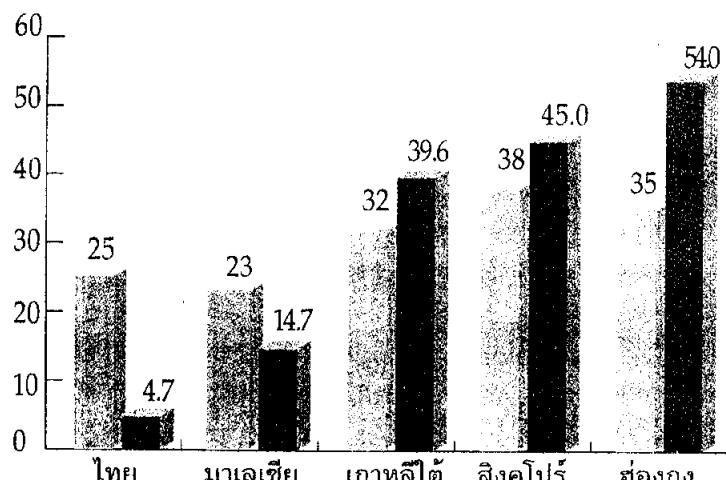
*สถิติส่วนใหญ่เป็นปี 2536 - 2537

ที่มา : UNESCO อ้างโดย UNDP, HUMAN DEVELOPMENT REPORT 1997. หน้า 164 และหน้า 180

7. ในแง่ของการสื่อสารจะเห็นได้ว่า ไทยมีวิทยุ โทรทัศน์ การพิมพ์หนังสือและ การพิมพ์หนังสือทั่วไป โทรศัพท์ และอัตราส่วนผู้ใช้เครื่องข่ายอินเตอร์เน็ตมากกว่าประเทศ อื่นๆ เช่น สิงคโปร์ เกาหลีได้ ค่อนข้างมาก รวมทั้งต่ำกว่ามาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีลักษณะนี้ วัดการพัฒนามนุษย์ใกล้เคียงกับไทยด้วย แสดงว่าคนไทยทั่วไปยังมีโอกาสได้ข้อมูลข่าวสาร ผ่านสื่อต่างๆ น้อยกว่าประเทศอื่นๆ (ดูแผนภูมิ 2.6 2.7 และตาราง 2.6 ภาคผนวก)

**แผนภูมิ 2.6 เปรียบเทียบการสื่อสารโดยใช้โทรศัพท์และโทรทัศน์
(ต่อประชากร 100 คน) ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้**

จำนวนลือ : ประชากร 100 คน

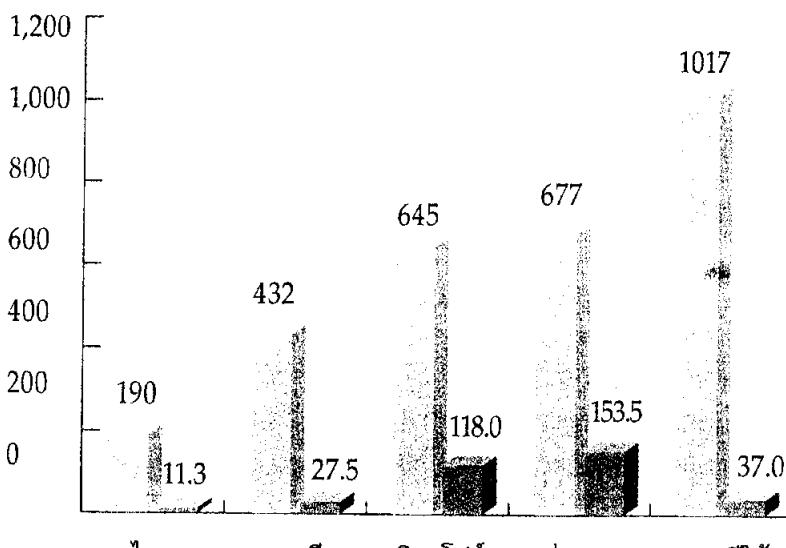

ที่มา : UNESCO อ้างแล้ว หน้า 184

□ โทรศัพท์ ■ โทรทัศน์

**แผนภูมิ 2.7 เปรียบเทียบการสื่อสารโดยใช้วิทยุและการหนังสือพิมพ์ทั่วไป
(ต่อประชากร 1,000 คน) ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้**

จำนวนลือ : ประชากร 1,000 คน

□ วิทยุ ■ การพิมพ์หนังสือ

ที่มา : UNESCO อ้างแล้ว

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

ได้มีผู้เสนอแนวความคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้หลายประเดิม สรุปได้ดังนี้ จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษากองระบบโรงเรียน โดยกล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต และเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของผลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและความสุขร่วมกันในสังคมเป็นประการสำคัญ... รู้ยังจัดให้มีความประสานสัมพันธ์กันระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน รวมทั้งให้มีภาคปฏิบัติที่พึงเร่งจัดและสนับสนุนการศึกษากองโรงเรียนในลักษณะต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นอันดับแรก (วิไล ตั้งจิตสมคิด : 2531)

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 การดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและรัฐบาลมีรูปแบบที่จัดต่างๆ กันตามแต่วัตถุประสงค์ หรือลักษณะงานหน่วยงานนั้นๆ พยายแปรปองอย่างกว้างๆ ได้ 3 ลักษณะ ด้วยกัน คือ

1. การให้ความรู้พื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และแสวงหาข้อมูลต่างๆ มาใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน กิจกรรมการศึกษาประเภทนี้มีหลายทักษะ ตั้งแต่เริ่มต้นของการอ่านออกเขียนได้จนถึงระดับสูงสุดคือ การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 5 (ม.6) ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนความจำเป็นขั้นพื้นฐานของแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกัน กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จทางวิทยุและไปรษณีย์ การศึกษากองโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก และการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จสำหรับชาวเขา

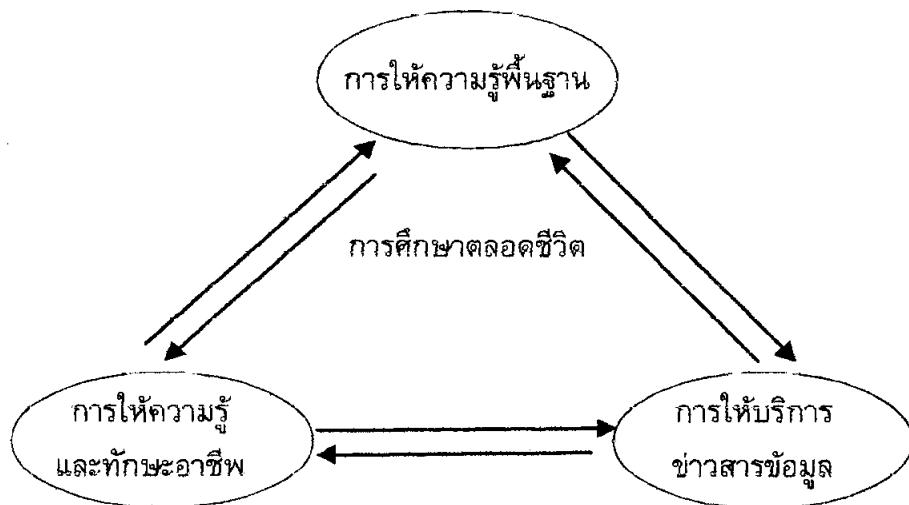
2. การให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในอันที่จะปรับปรุงชีวิตของตนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเข้ามายืนหนาทสำคัญมากในการดำเนินชีวิตมนุษย์ จำเป็นที่ประชาชนจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นคนทันกับเหตุการณ์ โดยการอ่านหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ ตลอดจน

รับทราบข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่างๆ อญ্যเชมอ เพื่อจะได้มีข้อมูลพร้อมในการคิดตัดสินใจประกอบกิจการได้ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต กิจกรรมประจำหนึ่งได้แก่ การจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จัดห้องสมุดประชาชนจังหวัดและอำเภอ จัดห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดหน่วยโสดทัศนศึกษา การผลิตหนังสือพิมพ์ฝาผนัง การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งการจัดนิทรรศการพิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ และห้องฟ้าจำลอง

3. การให้ความรู้และทักษะอาชีพ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ในด้านทักษะและวิชาชีพ ตามความต้องการและความพร้อมของประชาชน ผู้ให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ สามารถพัฒนาอาชีพและชีวิตตนเองให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม กิจกรรมประจำหนึ่งในลักษณะการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ การฝึกทักษะด้านวิชาชีพระยะสั้นตามความสนใจของประชาชน โดยจัดในรูปแบบของการสอนประจำที่ตามโรงเรียนต่างๆ ที่มีอุปกรณ์พร้อมที่จะสอนวิชาชีพ สอนแบบจัดเป็นหน่วยเคลื่อนที่ไปหาผู้เรียน ตามหมู่บ้าน และจัดสอนแบบกลุ่มสนใจ

แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ เป็นแนวทางสอดคล้องกับหลักการศึกษาตลอดชีวิต โดยพยายามทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ดังแผนภูมิ

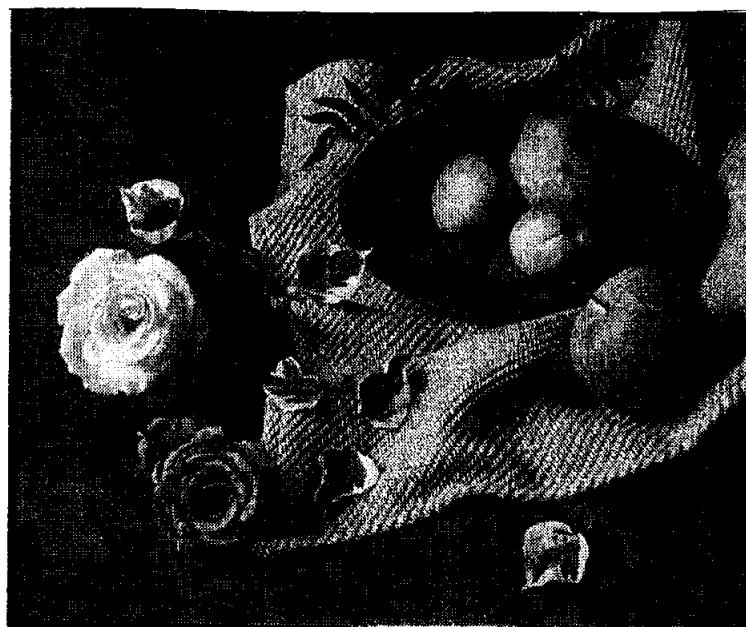
แผนภูมิแสดงการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาในหัวข้อการจัดระบบการศึกษา “ได้ ก้าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน” ไว้ว่า

“ให้ระบบการศึกษาเป็นระบบเปิดมากขึ้น ยืดหยุ่นมากขึ้น ให้การศึกษาในโรงเรียน กับการประกอบอาชีพการงานและการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความประสานสัมพันธ์กัน และจัดระบบการศึกษาให้มีความคล่องตัวและสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศไทย” และยังได้เสนอแนะต่อไปอีกว่า “สำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น การศึกษา ผู้ใหญ่ การฝึกอบรมเยาวชน การฝึกอาชีพ การจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ฯลฯ รัฐ จะต้องจัดและส่งเสริมให้กวางข่าวอย่างขึ้น ในรูปแบบต่างๆ หลายลักษณะที่สอดคล้องกับความ สนใจ ความจำเป็น และความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบของ ระบบโรงเรียน”

ส่วน สุนทร สุนันท์ชัย เสนอแนวความคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เสริมสร้างให้ประชาชนรู้จักวิธีคิดแก่ปัญหาต่างๆ นำข้อมูลจากหลายๆ ด้านมาประกอบการคิดและตัดสินใจ ซึ่งจะได้มาจาก การพิจารณาถึงสภาพและขีดความสามารถของตนเอง การพิจารณาถึงสภาวะของสิ่งแวดล้อม และการคำนึงถึงข้อเท็จจริงทางวิชาการมาประกอบกัน

2. เสริมสร้างทักษะ ให้ประชาชนมีฝีมือที่จำเป็นต้องใช้ประกอบกิจเพื่อการกินดืออยู่ได้ ได้แก่ การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ โดยจัดทำหลักสูตรระยะสั้นให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของประชาชน

3. จัดแหล่งบริการข้อมูล ข่าวสารสำคัญที่ต้องใช้ประกอบกิจเพื่อการกินดืออยู่ ให้สามารถทราบข่าวตลอดจนความเคลื่อนไหวต่างๆ ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อช่วยประชาชนได้มีข้อมูลส่วนหนึ่ง สำหรับประกอบการพิจารณาแก่ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

จากการสัมมนาการศึกษานอกโรงเรียน ที่ประชุมได้สรุปเสนอแนวการจัดการศึกษา นอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียน การมุ่งที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนให้มากที่สุด ให้สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปช่วยปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะช่วงบรรเทาปัญหาความแตกต่างในด้านรายได้ของประชาชน

2. ควรจัดการศึกษานอกโรงเรียน ให้สัมพันธ์กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และประชาชนในแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ซึ่งสืบเนื่องและส่งเสริมกันและกัน

3. ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของการให้ความรู้ความเข้ามารยาญ ตลอดจนการสร้างสรรค์ เจตคติที่มุ่งประโยชน์ในการสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ส่วนรวม นอกเหนือไปจากการเรียน เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ส่วนรวม นอกเหนือไปจากการเรียนเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล

4. ควรเพ่งเลิงในการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมที่ดีของไทยทั้งในด้านวัฒนธรรมและคติใจ ในขณะเดียวกันก็มุ่งที่จะเปลี่ยนเจตคติที่ไม่เหมาะสม ควบคู่กันไปกับการให้ความรู้ทางวิชาสามัญ และวิชาชีพ

5. ควรกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาของหลักสูตร และการดำเนินงานให้สนองความต้องการของส่วนบุคคลและส่วนรวมทั้งสังคมในเมืองและสังคมชนบท ทั้งนี้หลักสูตรและการดำเนินงานอาจจะแตกต่างกันออกไปตามสภาพความจำเป็น

6. ความมุ่งส่งเสริมให้คนรู้จักรู้ความรู้ รู้จักคิดรู้จักรักษากฎหมาย รู้จักตัดสินใจสามารถปรับตัวและภาวะแวดล้อมให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีพร้อมๆ ไปกับการให้ความรู้ทางเนื้อหาวิชาด้วย

7. ใน การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรพิจารณากำหนดเนื้อหาในเรื่องซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเร่งด่วนของประเทศดังต่อไปนี้ คือ

- การวางแผนครอบครัว
- เศรษฐกิจเพื่อดัน
- การส่งเสริมการอนุรักษ์และบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม
- ประชาธิปไตยในแง่ของลักษณะการปกครอง และในแง่ของการดำเนินธุรกิจ
- ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

8. ควรกำหนดโครงการที่จะดำเนินงานกับประชาชนเป็นแผนระยะยาว เพื่อให้งานต่างๆ สืบเนื่องกัน เป็นการสร้างครั้งท่าความเชื่อถือในด้านประชาชนผู้รับบริการ และหากไม่จำเป็นไม่ควรเลิกสัมมcoil โครงการกลางคัน

9. ควรหารือวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและช่วยตัวเองบ้าง และถ้าเป็นไปได้ ควรพยายามส่งเสริมให้ประชาชนรับช่วงการดำเนินงานต่อไปเองได้

และ ดร.โภวิท วรพิพัฒน์ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่าควรจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นให้มีเครื่องมือ คือ ให้มีนิสัยเป็นคนคิดเป็น อ่านเป็น คิดเลขเป็น
2. ขั้นให้เข้มแข็งเพื่อคนคิดเป็น ได้คิดเป็นอยู่เสมอและมีประสิทธิภาพ
3. ขั้นช่วยเหลือให้คนคิดเป็นบรรลุผลในการณ์ที่ผู้นั้นจะต้องมีทักษะบางประการเพิ่มเติม จุดสำคัญที่สุดของขั้นนี้ คือ ผู้จัดโครงการศึกษาจะต้องยอมรับนับถือผู้เรียน และจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียน ต้องยอมรับว่าผู้เรียนคิดเป็น

ความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน

(วี.ไอล ตั้งจิตสมคิด : 2531) การศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันนี้นั้น แม้จะมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดก็ตาม แต่ก็ยังมีส่วนที่แตกต่างกันใน EA 333

หลายๆ ด้าน ในเรื่องนี้ บรรจง ชูสกุลชาติ อดีตอธิบดีกรรมการศึกษาอกรโงเรียนคนแรก “ได้เชื้อให้เห็นข้อแตกต่างของการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบโรงเรียน พoSรุบ”ได้เป็นข้อๆ ดังนี้

การศึกษาในระบบโรงเรียน	การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปรัชญาการศึกษา <p>1. ปรัชญาการศึกษาในระบบโรงเรียนมี ปรัชญาที่จะให้คนเรียนรู้ทางหนังสือมาก กว่าการทำงาน การศึกษาในระบบโรงเรียน “ได้แยกการทำงานกับการเรียนออกจากกัน ทำให้เกิดความเข้าใจโดยทั่วไปว่า การศึกษาคือการไปโรงเรียนหรือการเรียนหนังสือมากกว่าการกระทำอย่างอื่น</p>	<p>1. ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ถือ หลักการเรียนเพื่อการทำงาน และการทำงานเพื่อการเรียนรู้ หลักดังกล่าวเนี้ยเป็นหลักการที่เป็นความจริงอันเป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ เพราะงานกับมนุษย์ก็ งานกับชีวิต ก็ เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ การศึกษา นอกระบบโรงเรียนจึงนำเอาความจริงที่ เป็นธรรมดा ธรรมชาติ ดังกล่าวเนี้ยมาเป็น หลักการสำคัญในการดำเนินการการศึกษา นอกระบบโรงเรียน และจากความจริงอัน เป็นธรรมดากองธรรมชาติข้อนี้ ย่อมเป็นที่ ประจักษ์กันโดยทั่วไปแล้วว่า มนุษย์เราจะ เรียนรู้ได้อย่างแน่นอน และมีผลประโยชน์ ต่อชีวิตมากที่สุด ด้วยการเรียนจากการทำ งาน และจากการทำงาน ทำให้มนุษย์ สามารถที่จะเรียนรู้ที่จะมีชีวิตอยู่รอดได้ ในสังคม นอกจากนั้นคุณค่าอันแท้จริงของ มนุษย์เรา ก็คือผลงานที่เหลืออยู่ หลังจากที่ ตนตายไปจากโลกนี้แล้วดังสุภาษณ์ที่กล่าว “ไว้ว่า “ค่าของคนอยู่ที่ผลงานของงาน”</p>
การบริหารการศึกษา <p>2. การบริหารการศึกษาในระบบโรงเรียน เป็น</p>	<p>2. หลักการบริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียน</p>

การศึกษาในระบบโรงเรียน	การศึกษาอกรอบโรงเรียน
<p>การบริหารระบบปิด กล่าวคือ การวางแผน การศึกษาภารกิจ การกำหนดหลักสูตรแบบเรียน วิธีสอน วิธีเรียน การวัดผลประเมินผล การใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ประกอบในการดำเนินการศึกษาภารกิจ เป็นกระบวนการที่มีข้อจำกัด มีความคับแคบและล้าสมัย นอกจากนี้ กระบวนการเหล่านี้มักไม่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพบ้านเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้น มักจะมีระเบียบ คำสั่ง กฎ และข้อบังคับละเอียดลึกซึ้ง หยุดหย่อน ขาดความคล่องตัวในการดำเนินการศึกษา และก่อให้เกิดความล่าช้าเป็นอันมาก ตลอดจนขาดความเป็นประชาธิปไตยอย่างยิ่ง</p>	<p>เป็นระบบเปิด กล่าวคือ ในการดำเนินการ และจัดการศึกษาอกรอบโรงเรียนนั้น ผู้บริหารจะต้องพยายามที่จะให้เกิดความคล่องตัว ความยืดหยุ่น ความเปลี่ยนแปลงได้ให้มากที่สุด แม้จะมีกฎระเบียบคำสั่ง และข้อบังคับอยู่บ้าง ก็จะเป็นกฎ ระเบียบคำสั่งและข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน และการจัดการ และพร้อมที่จะให้เกิดการสร้างแนวทางและวิธีการหลายรูปแบบ แม้จะมีพิธีการหรือพิธีตองต่างๆ อยู่บ้าง ก็จะมีเฉพาะกิจกรรมที่จำเป็นเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องและสนองความจำเป็นของผู้เรียนและสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้</p>
<p>สังคมการเรียนและสถาบันการศึกษา</p> <p>3. ระบบการศึกษาในระบบโรงเรียนวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยถูกยกยเป็นสถาบันผู้นำขนาดในการให้การศึกษาแก่ประชาชน สถาบันเหล่านี้มีได้ดำเนินถึงความสำคัญของสถาบันสังคมอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมือง สถาบันการค้าธุรกิจ สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนสถาบันอื่นๆ ทั้งๆ ที่สถาบันต่างๆ ในสังคมเหล่านี้ยอมมีส่วนสำคัญ ในการให้การ</p>	<p>3. ในการศึกษาอกรอบโรงเรียน หลักสังคม การเรียน ถือหลักการที่ว่า ทุกสถาบันที่มีอยู่ในสังคมเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ทั้งสิ้น ในการดำเนินการศึกษาอกรอบโรงเรียนนั้น เราจะต้องอาศัยสถาบันต่างๆ ที่มีอยู่สร้างเสริมการเรียน และจะต้องใช้ประโยชน์จากสถาบันเหล่านั้นให้บังเกิดผล ต่อการดำเนินการศึกษาอกรอบโรงเรียน ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ดังนั้นโรงเรียนจะไม่ใช่สถาบันเดียวในการให้การศึกษา</p>

การศึกษาในระบบโรงเรียน	การศึกษานอกระบบโรงเรียน
<p>ศึกษาแก่ประชาชน เช่นเดียวกันกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ</p> <p>ความเสมอภาคทางการศึกษา</p> <p>4. การศึกษาในระบบโรงเรียนไม่สามารถสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้เกิดขึ้นได้ เพราะการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้น แรกเริ่มเดิมที่ได้จัดขึ้นเพื่อคนชั้นอยู่ในชุมชนใหญ่ ซึ่งกลไกเป็นสังคมเมือง ดังนั้น คนที่ได้รับการศึกษาสูงๆ จึงมักจะเป็นคนที่อยู่ในเมืองมากกว่าคนที่อาศัยอยู่ในชนบท นอกจากนั้น การศึกษาในระบบโรงเรียนยังเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อลูกคณราย และ คนมีอำนาจมากกว่าลูกคณยากจนและลูกคณโดยทั่วไปไม่มีสิทธิ และไม่มีโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษา โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา</p>	<p>อีกต่อไป สถาบันต่างๆ ทางศาสนา สถาบันต่างๆ ทางสังคม สถาบันต่างๆ ทางเศรษฐกิจ สถาบันต่างๆ ทางอุตสาหกรรม สถาบันต่างๆ ทางเกษตรกรรม สถาบันต่างๆ ทางการบริหาร และสถาบันต่างๆ ทางการเมืองการปกครอง ตลอดจนสถาบันครอบครัว สماคำ มูลนิธิ สมอสร ชุมชน ชุมนุม เหล่านี้จะต้องเป็นสังคมการเรียนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ทั้งสิ้น</p> <p>4. หลักความเสมอภาคและหลักเสรีภาพในการศึกษา ในระบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะถือเป็นหลักสำคัญยิ่ง ในการดำเนินการศึกษานอกระบบโรงเรียน กล่าวคือ การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะให้สิทธิและให้โอกาสทางการศึกษาแก่คนที่อยู่ในและนอกโรงเรียน จะต้องให้สิทธิและให้โอกาสแก่คนที่อยู่ทั้งในชนบทและในเมือง จะให้สิทธิและให้โอกาสแก่คนที่ร่ำรวยและยากจน จะให้สิทธิและโอกาสแก่คนทุกเพศทุกวัยจะให้สิทธิให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ศึกษาเล่าเรียนตามความถนัด สนใจ และความรู้ความสามารถของตน ตลอดจนความประسangค์และความต้องการความจำเป็นของทั้งบุคคลและสังคม</p>

การศึกษาในระบบโรงเรียน	การศึกษาอกรอบบโรงเรียน
<p>ผลสำเร็จของการจัดการศึกษา</p> <p>5. ผลสำเร็จของการศึกษาในระบบโรงเรียนขึ้นอยู่กับจำนวนปีที่เรียน ขึ้นอยู่กับประกาศนียบัตรและปริญญาบัตรมากกว่าความรู้เพื่อการทำงานอาชีพ มากกว่าคุณธรรม เพื่อการดำเนินชีวิต และมากกว่าความสามารถ ความสามารถ ความชำนาญงาน เพื่อการเพิ่มผลผลิตรายได้อันเป็นการแสดงความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ได้รับผลสำเร็จในการศึกษาในระบบโรงเรียน กับผู้ที่ได้รับผลสำเร็จจากการดำเนินชีวิต และอาชีพจึงมักไม่สอดคล้องกันเสมอไป และทำให้การศึกษาในระบบโรงเรียนห่างไกลจากชีวิตจริงมากขึ้น</p> <p>การลงทุน</p> <p>6. การศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่ต้องลงทุนสูง จนกลายเป็นธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ใหญ่โตมโหฬารอย่างหนึ่งของสังคม ทำให้ประเทศที่กำลังพัฒนา ประสบปัญหาเรื่องเงินบประมาณเพื่อการศึกษา และประสบปัญหาความขาดแคลนสิ่งต่างๆ ใน การให้การศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขาดแคลนบุคลากร บริหาร เช่น เงินบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และวิธีดำเนินงานทำให้การศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งเกือบจะประสบ</p>	<p>5. ผลสำเร็จของการจัดการศึกษาอกรอบบโรงเรียนอยู่ที่ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงานในการปฏิบัติงานด้านอาชีพ ด้านการมีคุณธรรม เพื่อการดำเนินชีวิต ด้านการเพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ ด้านการปรับตัวให้ทันกับสิ่งแวดล้อมและทันต่อความเจริญของโลก ทั้งนี้เพื่อจะปรับปรุงตนเองให้เข้ากับความรู้ ความเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและภาระงาน เพื่อการดำรงชีวิตอยู่รอดจน/navarase สุดท้าย หลักการศึกษาตลาดชีวิตจึงเป็นหลักสำคัญของการศึกษาอกรอบบโรงเรียน เป็นการให้การศึกษาที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง</p> <p>6. การจัดการศึกษาอกรอบบโรงเรียนยิ่งหลักการระดมสรรพกำลังทั้งปวงที่มีอยู่ในสังคมมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษามากที่สุด การศึกษาอกรอบบโรงเรียนถือว่าการศึกษานั้นเป็นภารกิจของบุคคลและสังคม ดังนั้นสถาบันต่างๆ ก็ต้องรับผิดชอบต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมก็ต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินหรือเงินทอง ไม่ว่าจะเป็นภาระค่าน้ำค่าและภาระสื่อสารมวลชนจะต้องระดมสรรพกำลัง และบรรดาทรัพยากรทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้เข้ามา</p>

การศึกษาในระบบโรงเรียน	การศึกษานอกระบบโรงเรียน
<p>ความสำเร็จต้องมาเพชริญกับปัญหาความขาดแคลน ดังกล่าวนี้อย่างไม่มีวันจบสิ้น</p> <p>การสนองความต้องการทางการให้การศึกษากับอัตราเพิ่มของประชากร</p> <p>7. การศึกษาในระบบโรงเรียนไม่สามารถสนองความต้องการทางการศึกษาได้ทันกับอัตราเพิ่มของประชากร ไม่สามารถสนองความต้องการทางด้านการประกอบอาชีพในระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ไม่สามารถสนองความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนความเจริญด้านการสื่อสาร คมนาคมได้อย่างสมเกียรติภูมิและสมศักดิ์ศรี เพราะการศึกษาในระบบโรงเรียน มุ่งให้ผู้จบจากสถาบันการศึกษาออกมามีอาชีพรับราชการ หรือสนองงานหนังสือมากกว่างานอาชีพอื่น จึงก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน และปัญหาขาดผู้ช่างนาัญงานในระบบเศรษฐกิจ ระบบอุตสาหกรรม และระบบเกษตรกรรม ตลอดจนระบบงานบริการด้านอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม</p>	<p>เพื่อก่อเกิดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด (เมื่อเทียบกับการลงทุนเพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียนในแบบเดิม การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงเป็นการลงทุนที่ดีกว่า)</p> <p>7. การศึกษานอกระบบโรงเรียนยึดหลักการศึกษาเพื่อปวงชน เป็นการศึกษาเพื่อคนทุกคนมิได้เป็นการให้การศึกษา เพื่อคนกลุ่มหนึ่งกสุ่มได โดยเฉพาะหรือมิใช้การศึกษา เพื่อผู้ที่อยู่แห่งใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ หรือมิใช้การศึกษาเพื่อคนอาชีพได้อาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ มิใช้การศึกษาเพื่อบุคคลวัยได้ด้วยหนึ่งโดยเฉพาะ มิใช้การศึกษาเพื่อเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะ มิใช้การศึกษาเพื่อหมู่ใดหมู่หนึ่งแห่งลังใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ มิใช้การศึกษาเพื่อเวลาใดเวลาหนึ่งโดยเฉพาะ</p> <p>แต่เป็นการศึกษาที่เป็นไปสำหรับทุกคน ทุกเวลา ทุกสถานที่ไม่มีอาณาเขตไม่มีพรอมแดน และไม่มีอะไรที่จะมาเป็นกำแพงขวางกั้นในการดำเนินการศึกษา (จึงเป็นการศึกษาที่สนองความต้องการได้ทันกับอัตราเพิ่มของประชากร เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่จะตอบสนับพำเพct และทรัพยากรทั้งมวลที่มีอยู่เพื่อการศึกษาของประชาชนอย่างแท้จริง</p>

การจัดการศึกษาเพื่อให้คนเป็นคนคิดเป็น อาจจัดได้หลายวิธี (โภวิท วรพิพัฒน์ อ้างจาก วิไล ตั้งจิตสมคิด : 2531)

วิธีที่ 1 การฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่า บุคคลยุคก่อนๆ ได้พับอุปสรรคและปัญหาอะไรบ้าง และบุคคลนั้นๆ แก้ปัญหาและอุปสรรคโดยวิธีใด อย่างไร โดยเหตุผลอย่างไร เมื่อผู้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาของบุคคลในรุ่นก่อนๆ มาๆ เช้าผู้เรียนก็จะเกิดประสบการณ์ในการแก้ปัญหาใน การคิด เมื่อตอนของประสบปัญหานั้นๆ หรือในทำนองนี้ แม้นบางครั้งจะมีปัญหาที่แตกต่างกัน ออกไป ก็อาจจะสามารถใช้พื้นฐานความคิดที่ได้เรียนรู้ถึงเหตุผลการแก้ปัญหาของบุคคลอื่นมา ดัดแปลงใช้กับปัญหาใหม่ที่ประสบได้

วิธีที่ 2 การจัดให้ผู้เรียนได้นำปัญหาที่ตนและสังคมสิ่งแวดล้อมของตนประสบอยู่ มาคิดวิจัย และแก้กันในระหว่างเรียน วิธีนี้เป็นการช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปด้วย และเป็น การฝึกให้เป็นคนแก้ปัญหาเป็นและคิดเป็นไปด้วยในตัว เมื่อเรียนไปชั่วระยะหนึ่ง ก็อาจเกิดแนว ความคิดในการแก้ปัญหา ซึ่งมีลักษณะในทำนองเดียวกันกับปัญหาที่ตนแก้ไปแล้ว และอาจได้ แนวคิดในการจะแก้ปัญหาอีกๆ ต่อไปด้วย

วิธีที่ 3 การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดปัญหาที่ผู้เรียนอาจประสบในอนาคต เช่น สมมติ เอาไว้วันพรุ่งนี้ผู้เรียนจะประสบปัญหาฝนตกหนักทั้งวัน นักเรียนแต่ละคนจะทำอย่างไรจะมา โรงเรียนได้ด้วยดี นักเรียนได้ฝึกปัญหาทำนองนี้มากๆ เมื่อประสบปัญหานั้นจริงๆ เข้าในอนาคต ก็จะสามารถใช้แนวความคิดที่ตนได้รับนั้นแก้ปัญหาได้ และเมื่อฝึกมากๆ เช้าก็จะเกิดความคิด ในการคิดแก้ปัญหาได้

วิธีที่ 4 การจัดการศึกษาให้คนคิดเป็น อาจจัดโดยการนำวิธีทั้ง 3 วิธีนี้มาใช้ประสาน กัน วิธีใช้วิธีการทั้ง 3 มาประสานกันนี้หมายความว่า สำหรับใช้กับนักศึกษาซึ่งกำลังเรียนอยู่ในระบบ โรงเรียน เป็นการจัดการเรียนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดกว้างขวาง ทั้งปัญหาและที่เกิดแล้วในอดีต ปัจจุบัน และที่สมมติว่าจะเป็นปัญหาในอนาคต

ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ใหญ่นอกระบบโรงเรียนนั้น จำเป็นจะต้องใช้วิธีที่ 2 เป็นประการสำคัญ เพราะผู้ใหญ่นอกระบบโรงเรียนมีได้มีหน้าที่เป็นนักเรียน แต่มีหน้าที่เป็น พ่อแม่ แม่บ้าน เป็นชวนาชาวสวน เป็นพ่อค้า ฯลฯ ทุกคนมีภาระ มีปัญหานี้ชีวิตประจำวัน มากมาย เช่น ไม่มีข้าวจะหุงบ้าง น้ำท่วมข้าวในนาบ้าง ลูกป่วยบ้าง เครื่องสูบน้ำเสียบ้าง ปัญหาเหล่านี้ก็หนักพออยู่แล้ว คงไม่มีแก่ใจที่จะไปเรียนปัญหาของคนในอดีตและอนาคต การจัดการ ศึกษาผู้ใหญ่ จึงจำเป็นต้องเอาปัญหาที่ผู้ใหญ่ประสบอยู่มาเรียน เป็นการเรียนการแก้ปัญหาที่มี อยู่ไปในตัว เรียนมากๆ เช้านอกจากจะทำให้ปัญหาที่ประสบอยู่ค่อยๆ น้อยลงอยู่ๆ หมดไปแล้ว ยังได้แนวความคิดในการแก้ปัญหาอีกๆ ต่อไปด้วย

กิจกรรม

1. จงชี้ให้เห็นองค์ประกอบสำคัญของคำว่าการศึกษาในโรงเรียน (Formal Education)

.....
.....
.....

2. จงชี้ให้เห็นองค์ประกอบสำคัญของคำว่า การศึกษากลางโรงเรียน (Non-formal Education)

.....
.....
.....

3. แนวการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการใช้อะไรเป็นแนวความคิดหลัก

.....
.....
.....

4. การจัดการศึกษากลางโรงเรียนสามารถทุนค่าใช้จ่ายได้ จงอธิบายว่า เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

5. จงบอกความสัมพันธ์และความแตกต่างของการศึกษาในระบบและการศึกษากลางระบบ

.....
.....
.....